

Mondo Minerals B.V.
c/o Mondo Minerals B.V. Branch Finland
Kasarminkatu 22
00130 HELSINKI

VALTAUSOIKEUTTA KOSKEVA PÄÄTÖS

Nimi Heinisuo

Hakija Mondo Minerals B.V.
Amsterdam
Alankomaat

Yhteystiedot:
Mondo Minerals B.V. Branch Finland
Kasarminkatu 22
00130 HELSINKI

Lisätietoja antaa:
Erkki Kuronen, puh. 050 599 35 39

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaista malminetsintää valtausalueella voidaan suorittaa valtausoikeuden nojalla.

Valtausoikeutta on haettu viideksi (5) vuodeksi.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 22.4.2010 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Kaivosviranomainen on tarkistanut karttajärjestelmän avulla hakemuksessa ilmoitetut pinta-ala- ja tilatiedot ja tehnyt tarvittavat korjaukset kyseisiin tietoihin.

Hakemuksesta on pyydetty lisäselvityksiä 26.4.2010; 7.5.2010; 15.7.2010.

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:
- 27.5.2010 Natura 2000 - selvitys

- 3.6.2010 kartat (2 kpl), tila-, maanomistaja-, rajanaapuri- ja pinta-alatiedot, esteettömyystodistus, tutkimussuunnitelma
- 31.8.2010 täydennys tutkimussuunnitelmaan

Valtausalueet

Tämä päätös koskee seuraavia alueita:
Paltamo (578)

KaivNro 8961/1; valtausalueen nimi: Heinisuo

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
578-405-12-15	Tolola	Mieslahti	4,63
578-405-12-16	Autio	Mieslahti	9,55
578-405-19-114	Mikonmäki	Mieslahti	0,09
578-405-19-52	Heinimäki	Mieslahti	3,68
578-405-68-4	Puikkokoski	Mieslahti	1,21
578-405-878-1	Yhteiset maa-alueet	Mieslahti	0,62
		Yhteensä ha	19,78

Valtauskohtaiset kiinteistöjen rajat ilmenevät päätöksen liitteenä olevasta kartta-aineistosta.

Alueesta tarkemmin

Valtausalue rajoittuu hakijan Mieslahti-kaivospiiriin.

Valtausalue rajoittuu Kylmäpuro/Tolola -nimiseen yksityiseen luonnonsuojelualueeseen (YSA 117901), joka on osa Antinmäki - Kylmänpuro - Hevossuo -nimistä Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa luonnonsuojelualuetta (F11200304). Lähistöllä on myös kolme muuta yksityistä Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa luonnonsuojelualuetta.

Esteettömyystodistus

Hakemusasiakirjoissa on toimitettu todistus, jossa todetaan, että haetulla alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n mukaisia valtauksen esteitä.

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu valtausalueella olevan seuraavia kaivoskivennäisiä: nikkeli, talkki.

Otaksuman perustelut on esitetty liitteessä 1.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan arvio tutkimusten määrästä ja laadusta on esitetty liitteessä 1.

Hakemuksesta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksesta on 1.11.2013 lähetetty ilmoitus maanomistajille asianosaisten kuulemista varten sekä lausuntopyynnöt alueen kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituille tahoille.

Lisäksi hakemus on ollut nähtävillä 11.12.2013 saakka alueen kunnanvirastossa ja Tukesin kirjaamossa. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa viimeistään 11.12.2013.

Hakemuksen vireillä olosta on ilmoitettu:
6.11.2013 Virallisessa lehdessä
6.11.2013 Väylä-sanomalehdessä

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Hakija on kaivoslain (503/1965) 1.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla valtauskelpoinen.

Tukes hyväksyy valtaushakemuksen seuraavin, liitteessä 3 esitetyin määräyksin sekä antaa hakijalle valtaajana tähän päätökseen sisältyvät seuraavat valtauskirjat:

1. Kaivosrekisterinumero 8961/1 Heinisuo

Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille

Tukesin antamat määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille on esitetty liitteessä 3.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Tukesin vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on esitetty liitteessä 3.

Malminetsinnän aloittaminen

Tutkimus valtausalueilla on hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n nojalla sallittu vasta, kun tämä päätös on saanut lainvoiman sekä ensimmäisen vuoden valtauskorvaus on maksettu maanomistajille.

Päätösmaksu

Päätöksestä perittävä maksu on 60 € ja tähän päätökseen sisältyvästä kustakin valtauskirjasta perittävä maksu on 400 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Valtauspäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla. Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmään. Lisäksi tieto päätöksestä julkaistaan Väylä-sanomalehdessä ja Virallisessa lehdessä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Oulun hallinto-oikeuteen.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 50 52127.

Maria Kivi
ylitarkastaja

Pirjo Savolainen
lupakäsittelijä

LIITTEET

Liite 1: Otaksuman perustelut sekä tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Liite 2: Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Liite 3: Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille, vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Liite 4: Valitusosoitus

Liite 5: Lista asianosaisista

Liite 6: Kartta valtausalueista

Liite 7: Päätökseen sisältyvät valtauskirjat valtausalueittain toimitetaan ainoastaan hakijalle sekä osana julkista kuulutusta

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija on valtaushakemuksessaan ilmoittanut, että valtausta haetaan ensisijaisesti siksi, että hakijalla on tarve laajentaa Mieslahden kaivospiirialuetta kattamaan alueelle suunnitellut toiminnot ja varmistaa toimintamahdollisuudet.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Haettavalla valtausalueella "Heinisuo" tullaan tekemään kaivostoiminnan aloittamiseen tähtäviä ympäristö-, maa- ja kallioperätutkimuksia. Tutkimusten tulosten perusteella määräytyvät alueelle sijoittuvien rakenteiden paikat ja lopullinen kaivospiirin laajennushakemus voidaan tehdä siinä vaiheessa. Tutkimuksissa varmistetaan myös alueen kallioperän laatu ja mahdolliset esiintymien jatkeet niiden alueella. Myös ympäristölupahakemuksen valmistelussa ja käsittelyssä sekä päätöksessä voi ilmetä seikkoja, jotka vaikuttavat toimintojen sijoittamiseen alueelle ja näin ollen vaikuttavat lopulliseen kaivospiirihakemukseen ja sen rajaukseen.

Tutkimukset käsittävät ympäristötutkimusten osalta mm. kasvillisuus- ja eläimistöselvityksiä sekä pinta- ja pohjavesitutkimuksia. Maaperätutkimukset käsittävät kevyellä kairauskalustolla tehdyt pohjatutkimukset maarakennussuunnitelmien laatimiseksi. Kallioperätutkimuksia tehdään tarvittaessa timanttikairauksella ja niillä varmistetaan talkkimalmien sijainti ja rajat.

Maastotutkimukset alueella ajoitetaan sellaiseen vuodenaikaan, että vaikutukset ympäristöön jäävät mahdollisimman pieniksi.

Haettu valtausalue ei ulotu Natura 2000 -alueille ja kohteille voidaan kulkea Natura 2000 -alueiden ulkopuolella eivätkä tutkimukset aiheuta sellaisia vaikutuksia, joilla olisi pysyviä merkittäviä vaikutuksia alueille.

Valtausalue sijoittuu välittömästi Mieslahden kaivospiirin välittömään läheisyyteen. Mieslahden alueelle on tehty ympäristövaikutusten arviointi ja Natura-arviointi. Mieslahden kaivoksen ympäristölupahakemus on hylätty Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa, mutta asian käsittely on hakijan jättämän valituksen vuoksi kesken.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot

Paltamon kunta

Kunta toteaa lausunnossaan, että lausuntopyynnön liitekartalla esitetyn valtaushakemuksen Heinisuo alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n 1 momentin kohtien 3 - 9 mukaisia valtauksen esteitä, eikä esitetyllä alueella tai sen lähistöllä ole vireillä maankäyttöön liittyviä suunnitelmia eikä sellaisia ole alueelle tai sen läheisyydelle suunnitteilla.

Paltamon kunnalla ei ole paikkatietoja yli 35 000 voltin jännitteisistä sähkölinjoista tai muuntoaemista.

Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston lupapäätös Nro 94/2013/1 (Dnro PSAVI/17/04.08/2011) 8.10.2013 tulee ottaa huomioon asiasta päätettäessä.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Haettu valtausalue rajautuu Antinmäen - Kylmänpuron ja Hevossuon Natura 2000 -alueeseen kuuluvaan Kylmänpuron osa-alueeseen. Kainuun ELY-keskus katsoo, että esitettyjen tutkimusten luonteen vuoksi näillä ei ole merkittävästi heikentävää vaikutusta Natura-alueen luontoarvoihin. ELY-keskus toteaa, että Mieslahden kaivoshankkeen yhteydessä on toteutettu luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointimenettely, mihin liittyen ELY-keskus on antanut lausuntonsa 23.1.2009 ja 3.7.2012. Valtaushakemuksessa esitetyt tutkimustoimenpiteet ovat ympäristön kannalta lievempiä kuin arviointimenettelyssä käsitelty kaivoshankkeen liittyvä tieyhteyden rakentaminen puron yli. ELY-keskus esittää kuitenkin päätökseen lupamääräystä, joka kieltää purouoman ylittämisen moottoriajoneuvolla, koska tämä saattaa heikentää puron luonnontilaa ja vaikuttaa kielteisesti Natura-alueen luontoarvoihin.

Heinsisuon valtausalueella ja sen molemmiin puolin Kylmänpuron laaksossa esiintyy liito-oravaa, joka on luontodirektiivin liitteen IV a tiukasti suojeltua laji, ja jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Liito-oravan esiintymiä on kartoitettu Mieslahden kaivoshankkeen yhteydessä, ja ne ovat hakijan tiedossa. Haetun valtausalueen jäljellä olevissa kuusikoissa on todennäköisesti liito-oravan pesäpuita, minkä vuoksi tutkimustoimenpiteiden yhteydessä ei saa kajota alueen puustoon.

Haetun valtausalueen etelärajalla kohdassa, missä paikallistie ylittää Kylmänpuron, on luonnontilainen lähde välittömästi purouoman itäpuolella. Tämä saattaa jäädä juuri valtausalueen ulkopuolelle tien ja valtauksen väliin. Lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilain 11 §:n nojalla kielletty.

Hakemuksen johdosta annetut mielipiteet

Mielipiteissä on otettu kantaa myös Mondo Minerals B.V.:n valtaushakemukseen KaivNro 9441 (Mölkänrinne), joka on ollut kuultavana samanaikaisesti tässä päätöksessä tarkoitettun hakemuksen kanssa. Valtaushakemus KaivNro 9441 on kuitenkin peruttu 11.2.2014.

Vastustamme jyrkästi Heinisuon valtaushakemuksen hyväksymistä.

Perustelut:

- Kaivoslain perusteella valtausoikeutta voi hakea vain kaivoksen perustamista varten. Tässä tapauksessa Mondo Minerals hakee valtausoikeutta tien rakentamista varten Mieslahden kaivosalueelle.
- Mieslahden ympäristölupahakemus on hylätty, joten tätä valtaushakemusta ei ole mitään syytä käsitellä, ennen kuin Mieslahden kaivoksen ympäristölupapäätös on saanut lainvoiman.
- Valtausoikeus ja mahdollinen kaivos tuhoaa elinympäristön aiheuttaen merkittäviä ympäristöhaittoja. Kaivos saastuttaa Oulujärven vesistön, tuhoaa harvinaisen kasviston ja eläimistön, kaivos aiheuttaa melua sekä kaivostoiminnasta että liikenteen kautta, avolouhoksen pölyn vaikutusta ympäristöön ei voi millään tavalla estää, kaivoksen valosaaste talvella pimeään aikaan on myös merkittävä haitta.
- Kaivospiirin välittömässä läheisyydessä on kaksi Natura-aluetta ja useita yksityisiä luonnonsuojelualueita, joissa kasvaa erittäin harvinaisia EU-direktiivien mukaan suojeltuja kasvilajeja.
- Valtioneuvoston päätökset ovat myös Tukesia velvoittavia luontodirektiivin nojalla. Luontodirektiivin oikeusvaatimus on tiukempi kuin ympäristön-, luonnonsuojelu- ja vesilaisa. Luonnonsuojelulain 10. luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska valtausalueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus.
- Oulujärvi on Suomen neljänneksi suurin järvi, joka hiljakkoin nimettiin Kainuun maakuntajärveksi. Oulujärven merkitys on suuri kainuulaisille ja oululaisille asumisympäristönä ja kalastus ja virkistysalueena. Kaivostoiminnan aiheuttamat haitat alueen asukkaille tulisivat olemaan merkittävästi suuremmat kuin kaivostoiminnasta saatava hyöty. Kaivostoiminta vaarantaisi pitkällä tähtäimellä myös Oulujoen vesistön puhtautta ja vaarantaisi mm. Oulun kaupungin asukkaiden puhtaan veden saannin.
- Kaivosalue on liian pieni kaivostoimintaan, siksi kaivoksen aiheuttamia merkittäviä ympäristöhaittoja ei voida estää. Kaivoksen tuottamia päästöjä ei pystytä esitetyillä toimenpiteillä riittävästi käsittelemään.

Pyydämme saada viipymättä kopiot asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaamme mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Heinisuon KaivNro 8961 alue on jo sisällytetty Mieslahden kaivoshankkeeseen, jonka ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen ja toiminnan aloittamisluvan Pohjois-Suomen aluehallintovirasto hylkäsi päätöksellään 8.10.2013.

Koska valtaushakemuksessa oleva alue on edellä mainitussa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä jo todettu kaivostoimintaan soveltumattomaksi, ei niille tule myöntää valtausoikeutta.

Kyseessä oleva valtaushakemus johtaa ko. alueiden osalta selkeään käyttötarkoituksen muutokseen aikaisemmin kuvatussa Mieslahden kaivoshankkeessa.

Hakija ei ole tuonut suunnitelmiaan esille kokonaisuutena vaan on alueiden palastelulla ja niiden eriaikaisella esiintuomisella pyrkinyt saamaan kuvatuksi alueiden ympäristövaikutuksia lievempinä, mitä ne tulevat kokonaisuutena olemaan. Näiden seurauksena myös Mieslahden YVA-menettelykin on laadittu selkeästi liian suppeana eikä näin ollen ole riittävä.

Edellä olevan perusteella vastustan Heinisuon (KaivNro 8961) valtaushakemuksen hyväksymistä.

[Liitteenä on toimitettu mielipiteen jättäjän muistutus Mieslahden kaivosoikeuden jatkoaihakemuksesta.]

[REDACTED]

Heinisuon alue on ollut Pohjois-Suomen aluehallintovirastolla tiedossa, kun se antoi kielteisen päätöksen Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta sekä toiminnanaloittamisluvasta.

Nyt kyseessä oleva valtaushakemus tarkoittanee muutosta aikaisemmin esitettyyn käyttötarkoitukseen ko. alueiden kohdalta.

Jos hakemus johtaa kaivospiirien perustamiseen tai haetun alueen liittämiseen jo oleviin kaivospiireihin, vaaditaan tehtäväksi uusi YVA-menettely. Aiemmin tehty Mieslahden YVA-menettely ei riitä käsittämään Kylmänpuron vaikutuksia. Heinisuo kuuluu valuma-alueiltaan Oulujärveen laskevaan Kylmänpuroon.

Oulunjärvi on yksi Suomen suurimmista järvistä, joka on valittu myös Kainuun maakuntajärveksi.

Paltamon kunta on valinnut yhdeksi kunnan vetovoimatekijäksi Oulunjärven matkailun hyödyntämisen. Majoitustilojen vähäinen määrä on ollut esteenä kalastuksen, luonnonharrastusten ja majoituksen lisääntymiselle. Oulujärven rantayleiskaavan valmistuttua ovat ranta-asetemakaavahankkeet lisääntyneet merkittävästi sekä kunnan, yksityisten toimesta.

Hakijan raaka-ainevarat on turvattu 30 vuodeksi eteenpäin. Lisäksi hakijalla on vireillä useita tutkimuslupia ja kaivospiirejä Kainuun maakunnan alueella.

Tukesin viranomaisia pyydän selvittämään kaikki Mondon Oy:n vireillä olevat kaivoshankkeet Kainuussa ja muualla Suomessa: onko hakijalla todellista tarvetta uusille valtaushankkeille Oulujärveen rajoittuvilla alueilla?

Edellä olevan esitetyn perusteella vastustamme Heinisuon valtaushakemuksen hyväksymistä.

[REDACTED]

Heinisuon alue on ollut Pohjois-Suomen aluehallintovirastolla tiedossa, kun se antoi kielteisen päätöksen Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta (YVA) sekä toiminnanaloittamisluvasta. Nyt kyseessä oleva valtaushakemus tarkoittanee muutosta aikaisemmin esitettyyn käyttötarkoitukseen ko. alueiden kohdalta.

Jos hakemus johtaa kaivospiirien perustamiseen tai haetun alueen liittämiseen jo oleviin kaivospiireihin, vaaditaan tehtäväksi uusi YVA-menettely. Aiemmin tehty Mieslahden YVA-menettely ei riitä käsittämään Kylmänpuron vaikutuksia. Heinisuo kuuluu valuma-alueiltaan Oulujärveen laskevaan Kylmänpuroon.

Edellä olevan esitetyn perusteella vastustan Heinisuo valtaushakemuksen hyväksymistä.

[REDACTED]

Heinisuo-alue on ollut tiedossa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolla, kun se antoi kielteisen päätöksen Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta sekä toiminnan aloittamisluvasta. Nyt kyseessä oleva valtaushakemus tarkoittanee muutoksia aikaisemmin esitettyihin käyttötarkoituksiin kyseessä oleville alueille.

Jos hakemus johtaa kaivospiirien perustamiseen ja haettu alue liitetään jo oleviin kaivospiireihin, vaaditaan tehtäväksi alueille uusi YVA, joka käsittäisi koko alueen yhtenäisenä. Aiemmin tehty Mieslahden YVA-menettely ei riitä käsittämään Kylmänpuron aluetta, koska sillä on kokonaan oma erillinen valuma-alue Oulujärveen, eikä valuma-alueita ollut käsitelty ollenkaan Mieslahden kaivospiirin YVA:ssa. Heinisuo on Kylmänpuron valuma-alueella. Kylmänpuron alue on luonnonsuojelualueita heti suunnitellun tutkimusalueen alapuolella.

Edellä olevan perusteella vastustamme Heinisuo valtaushakemuksen hyväksymistä.

[REDACTED]

Hakija antaa virheellistä tietoa tilani sijainnista. Tilani talouskeskus sijaitsee kyllä valtatie 22 itäpuolella, tiestä n. 50 metrin päässä.

Mäen päällä olevaan taloon kuuluu valtatieltä liikenteen äänet ja mikäli Savirannantieltä tulee lisää raskaita rekkakuljetuksia, melusaaste moninkertaistuu. Tilastani n. 5 ha sijaitsee valtatie 22 länsipuolella rajoittuen laajennettuun kaivospiiriin vanhan 5-tien toiselta puolen.

Suurin osa Raivion hevosviljelylle vuokraamistani pelloista sijaitsee juuri tällä alueella. Vuokraus on ollut yhtäjaksoista aina 1980-luvulta, jo toisessa sukupolvessa.

Mikäli vuokraus loppuu hakijan toimenpiteiden johdosta, tulen vaatimaan korvauksia menetetyistä pellonvuokrista ja tilatuista.

Kaivoksen rakentamisen uhka vaikuttaa myös kiinteistöjen ja rakennuspaikkojen arvoon. Sen olen todennut yli kahdenkymmenen vuoden aikana, jonka olen omistanut tilani.

Ensimmäiset koeporaukset alkoivat juuri niihin aikoihin Pitkänperällä.

[REDACTED]

Alueet ovat olleet Pohjois-Suomen aluehallintovirastolla tiedossa, kun se antoi kielteisen päätöksen Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalousluvasta sekä toiminnan aloittamisluvasta. Nyt kyseessä oleva valtaushakemus tarkoittanee muutosta aikaisemmin esitettyyn käyttötarkoitukseen ko. alueiden kohdalta.

Jos hakemus johtaa kaivospiirien perustamiseen tai haettujen alueiden liittämiseen jo oleviin kaivospiireihin, vaaditaan tehtäväksi uusi YVA-menettely. Mielestämme aiemmin tehty Mieslahden YVA ei riitä käsittämään Kylmämpuroon kohdistuvia vaikutuksia. Heinisuo kuuluu valuma-alueeltaan Oulujärveen laskevaan Kylmämpuroon.

Kylmämpuron valuma-alueen osalta viitaamme Kainuun ympäristökeskuksen 23.1.2009 kirjattuun raporttiin, KAI-2006-R-4, alueen luontoarvoista ja suojelutarpeista.

Molempien alueiden osalta muistutamme myös, että luonnonsuojelulain 47 §:n nojalla erityisesti suojeltaviksi lajeiksi määrättyjen lajien säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai *heikentäminen* on kielletty. Edellä mainitut luontovaikutukset ovat myös Pöyryn 28.4.2008 tekemässä YVA-selostuksessa 9M606049 sivu 37-38: Natura 2000, Luonnonsuojelualueet ja suojeluohjelmien kohteet sekä perinnemaisemat ja myös sivu 61: Vaikutukset Kylmämpuron Natura-alueeseen.

Edellä olevan esitetyn perusteella vastustamme Heinisuon valtaushakemuksen hyväksymistä.

Pyydämme viranomaisia lähettämään kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan täydennysasiakirjoista sekä varaamme mahdollisuuden antaa täydentäviä tietoja.

Me allekirjoittaneet asumme kaivospiirien läheisyydessä. On ilmennyt, että Mieslahden kaivoksen alueelta, joihin kyseiset alueet rajoittuvat etsitään talkin ohella nikkeliä. Viime vuosien kokemukset osoittavat, että nikkelimalmin seasta kaivetaan myös uraania, vaikkei sitä hakemuksessa eikä edes ympäristöluvassa mainita. Siksi jokainen mahdollinen nikkelikaivos on mielestämme käsiteltävä uraanilaitoksen mukaisella tavalla. Emme tahdo laitonta uraanikaivosta asuinympäristöömme.

Hakijan vastine

Useat muistuttajat tuovat esille samoja seikkoja, muistutuksissa viitataan Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen kielteiseen päätökseen, katsotaan valtaushakemuksen tarkoittavan muutosta aiemmin esitettyyn käyttötarkoitukseen kyseisellä alueella, sekä vaaditaan tehtäväksi YVA-menettelyä mikäli hakemukset johtavat kaivospiirin perustamiseen. Hakijalla on käynnissä Mieslahden kaivoksen ympäristölupaprosessi, joka koskee ainoastaan Mieslahden ja Pitkäperän kaivospiirejä ja joka on myös kestänyt YVA-vaiheineen useita vuosia. Hakija ymmärtää, että asukkailla ja kiinteistönomistajilla on vaikea hahmottaa eri hakemuksia sekä hankkeita ja tästä syntyy epätietoisuutta ja epäluuloa. Kaikille kaivoksille tullaan ennen toiminnan aloittamista hakemaan ympäristölupaa sekä kaivosturvallisuuslupaa ja siinä yhteydessä käsitellään ympäristövaikutuksia ja niiden vähentämistä. Tässä vaiheessa kyse on kuitenkin kaivoslain (503/1965) mukaisesta valtaushakemuksesta, joka vastaa oleellisesti osin uudemman kaivoslain (621/2011) mukaista malminetsintälupahakemusta.

Paltamon kunta ja Kainuun ELY-keskus

Hakijalla ei ole huomautettavaa.

Maanomistajien sekä muiden hakemuksesta lausuneiden henkilöiden mielipiteisiin vastineena seuraavaa:

Mondo Minerals hakee valtausta, joka oikeuttaa geologisten muodostumien tutkimiseen, kaivostoimintaa valmistelevien tutkimusten tekemiseen, sekä tekemään muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi. Valtaus ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen. Mikäli alueelta löytyy malminesiintymä, jolla arvioidaan olevan taloudellista merkitystä, sille haetaan ennen toiminnan aloittamista kaivoslupa, ympäristölupa ja kaivosturvallisuuslupa ja siinä yhteydessä käsitellään ympäristövaikutuksia ja niiden vähentämistä, tässä vaiheessa kyse on kuitenkin vain valtaushakemuksesta.

Edellä todetun lisäksi vastineena seuraavaa:

██████████

Hakemusten eriaikaisella esiintuomisella ei pyritä harhauttamaan, uusia valtaushakemuksia on tehty suunnitelmien tarkentuessa ja tarkentamiseksi, hakijalla on alueella useita erillisiä kaivospiirejä, joiden jatkoaika-, laajennus- ja muodostamishakemukset ovat vireillä yhtä aikaa johtuen siitä, että ne ovat odottaneet käsittelyään useita vuosia ja nyt tulevat siitä syystä käsittelyyn yhtä aikaa. Lisäksi uusia valtaushakemuksia on tehty suunnitelmien tarkentuessa ja tarkentamiseksi.

████████████████████

Kyseessä on valtaushakemus, ei kaivospiiri- tai kaivoslupahakemus.

Hakija toteaa myös, että talkkiesiintymien yhteydessä etsittävä nikkeli on tyypiltään ultraemäksisissä eli rauta-magnesiumrikkaisissa magmakivissä luonnostaan esiintyvää nikkeliä, jota tavataan kivissä sekä silikaatti- että sulfidimineraaleista. Mikäli ultraemäksiset kivet ovat talkkipitoisia, niissä esiintyvä nikkeli on usein suurelta osin sulfideissa, joita kivessä on noin 1 % tai vähemmän. Talkin tuotantoprosessissa tämä nikkeli pystytään erottamaan sivutuotteeksi. Sivutuotteen määrä on kuitenkin niin vähäinen, että se ei oikeuta kutsumaan talkkikaivosta nikkeli-kaivokseksi.

Nikkeli ja uraani poikkeavat alkuaineina toisistaan merkittävästi, ja niiden esiintyminen samassa kivessä on poikkeuksellista. Talkkiesiintymistä uraania ei tavata. Ultraemäksiset kivet ovat alkuperältään magmakiviä, jotka poikkeavat synnyltään ja koostumukseltaan Kainuun liuskejaksolla paikoin tavattavista sedimenttisyntyisistä monimetallipitoisista (Ni, Zn, Cu, Mn) mustaliuskeista, jotka saattavat olla uraanipitoisia. Nämä mustaliuskeet puolestaan poikkeavat synnyltään, koostumukseltaan ja esiintymiseltään alueella yleisesti tavattavista tavanomaisista mustaliuskeista, joiden metallipitoisuus rajoittuu lähinnä rautaan. Monimetallipitoisia mustaliuskeita esiintyy Kainuun liuskejaksolla pääasiassa Sotkamon Talvivaarassa.

██████████

Hakija on selvittänyt alueen maanomistusolot Maanmittauslaitoksen kiinteistörekisteristä ja tiedot pyritään pitämään ajan tasalla virheiden välttämiseksi. Kiinteistöjen käytön osalta hakijan tiedot perustuvat Maanmittauslaitoksen ajantasaisiin karttoihin, joiden mukaan muistuttajan omistaman tilan Aho 12:20 talouskeskukseen on merkitty loma-asunto sekä talouskiinteistöjä.

Kyseessä ei ole kaivospiirin laajentaminen eikä haettavalle valtausalueelle ole suunnitteilla kaivostoimintaa. Valtauksen myöntämisellä tai myöntämättä jättämisellä ei ole hakijan mielestä vaikutusta muistuttajan tilan Lisä-Aho 12:30 peltojen vuokrattavuuteen.

Päätöksen perustelut

Yleisperustelut

Kaivoslain (621/2011) 178.2 §:ssä säädetään, että tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei kaivoslain (621/2011) 19 luvussa toisin säädetä.

Kaivoslain (503/1965) 4.1 §:n mukaan sen, joka haluaa käyttää lain mukaista oikeutta esiintymään, on haettava joko valtauskirjaa alueeseen tai samanaikaisesti myös kaivospiirin määrittämistä esiintymän hyväksi käyttämistä varten. Pykälän 2 momentin mukaan valtauskirjan saatuaan hakijalla (valtaajalla) on oikeus (valtausoikeus) valtauskirjalla osoitetulla alueella (valtausalueella) kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään ja niiden hyväksi käyttämiseen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaan.

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kaivosviranomaisen lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta. Kaivosviranomainen voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n mukaan valtaushakemuksessa on ilmoitettava muun muassa valtausalueen suuruus, sen maantieteellinen sijainti ja rajat sekä sillä olevat kiinteistöjen rajat hakemukseen liitettyyn karttaan niin tarkoin merkittynä, ettei epätietoisuutta niistä voi syntyä, hyväksyttävine selvityksineen siitä, ettei lain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä ole.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan voidaan hakijalle varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja tarpeellisen lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisena ja selvittämättömänä hylätä. Hakija voi myös omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja. Hallintolain (434/2003) 22 § täydentää kaivoslain (503/1965) 9 §:ää.

Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan kaivosviranomaisen on annettava hakijalle valtauskirja hakemuksessa tarkoitettuun alueeseen tai siihen alueen osaan, johon ei ole valtauksen estettä, mikäli valtaushakemus täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetty edellytykset.

Kaivoskivennäisten esiintymistä koskeva otaksunta sekä tutkimustoimenpiteiden arviointi on tehtävä jokaisen haetun valtausalueen osalta erikseen. Useita alueita koskeva hakemus voidaan käsitellä yhdellä kertaa.

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaan valtaajalla on oikeus lain 3 luvussa säädettyillä ehdoilla toimittaa valtausalueella tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi sekä tarpeen mukaan käyttää alueen ulkopuolellakin maata teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten. Tutkimustyö ja alueiden käyttö on rajoitettava niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimustyön tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa.

Luonnonsuojelulain määräykset sekä Natura 2000 -verkostoon liittyvät alueet

Kaivoslain (503/1965) 71.2 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain (1096/1996) 4, 9, 39, 42, 47-49,

55 ja 56 §:ssä sekä 4, 5 ja 10 luvussa sekä mainittujen säännösten nojalla säädetään.

Hakemuksen sekä saatujen lausuntojen perusteella voidaan arvioida, kun otetaan annetut lupamääräykset huomioon, etteivät tutkimukset edellytä luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyn suorittamista.

Kaivoslain mukaisten oikeuksien etuoikeusjärjestys

Kaivoslain (503/1965) 11.2 §:n mukaan valtaushakemusta ei saa ottaa päätettäväksi, ennen kuin kokonaan tai osaksi samaa aluetta koskevat paremmin etuoikeusin tehdyt hakemukset on lopullisesti ratkaistu. Mondo Minerals B.V. on 3.6.2011 jättänyt Mieslahden kaivospiirin (kaivosrekisterinumero 3030) laajentamista koskevan hakemuksen, jonka mukainen tielinjaus sijoittuu osaksi, noin 0,2 hehtaarin alalta, päällekkäin haetun valtausalueen kanssa. Muulta osin valtaushakemus kohdistuu kaivospiirin laajennushakemuksen ulkopuolelle. Koska kaivospiirin laajentamista koskeva hakemus on tullut vireille myöhemmin kuin nyt ratkaistavana oleva saman hakijan valtaushakemus, ei kaivospiirin laajennushakemuksella ole sellaista etuoikeutta, joka estäisi nyt ratkaistavana olevan valtaushakemuksen päättämisen.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamat määräykset ja niiden perustelut

1. Valtausoikeus on voimassa viisi (5) vuotta tämän päätöksen antopäivästä.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan ottaen huomioon tarpeellisten tutkimusten arvioitu määrä ja laatu valtaus on voimassa vähintään vuoden ja enintään viisi vuotta valtauskirjan antopäivästä. Hakija on esittänyt tutkimussuunnitelman, jota on pidettävä kaivoslain (503/1965) 8 §:n mukaisena ja riittävänä. Lisäksi on otettu huomioon valtausalueen sijainti hakijan kaivospiirin välittömässä läheisyydessä.

Hakijalla on määräajan jälkeen mahdollisuus hakea valtausoikeuden voimassaololle jatkoaikaa siten kuin kaivoslaissa (621/2011) malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta säädetään. Kaivoslain (621/2011) 180.2 §:ssä olevan siirtymäsäännöksen mukaan valtausoikeuden voimassaolon jatkamiseen sovelletaan, mitä lain 61, 66 ja 72 §:ssä säädetään malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Kaivoslain (621/2011) 66 §:n 2 momenttiin perustuvan kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27.1 §:n mukaan hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi tulee toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen valtausoikeuden voimassaolon päättymistä.

2. Valtaaja ei saa ilman maanomistajan lupaa käyttää hyväkseen valtausalueella louhittuja kaivoskivennäisiä muuten kuin on välttämätöntä niiden käyttökelpoisuuden ja markkinomismahdollisuuksien tutkimista varten.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu kaivoslain (503/1965) 12.3 §:n rajoite koskien valtausalueella louhittujen kaivoskivennäisten hyväksi käyttämistä.

3. Valtaajan on suoritettava valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuinen valtauskorvaus, jonka suuruus on 20 euroa hehtaarilta. Valtaajan on vuoden kuluessa

valtauskirjan antopäivästä lukien toimitettava kaivosviranomaiselle todistus maanomistajille suoritettusta ensimmäisestä valtauskorvauksesta. Seuraavilta vuosilta valtaajan on suoritettava valtauskorvaus viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 15. päivänä. Ellei valtauskorvausta makseta, valtaus voidaan julistaa menetetyksi. Valtausalueilla ei saa suorittaa tutkimustöitä, ennen kuin kyseessä olevan vuoden valtauskorvaus on suoritettu.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu maanomistajien kaivoslain (503/1965) 15 §:ään perustuva oikeus valtauskorvaukseen. Valtauskorvauksen suuruus määräytyy kaivoslain (621/2011) 179.2 §:n mukaisesti.

4. Valtaajan on ilmoitettava kirjallisesti valtausalueeseen kuuluvien ja siihen rajoittuvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on tehtävä niin hyvissä ajoin, että omistajalla tai haltijalla on mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta, jonka valtaaja on velvollinen korvaamaan.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 15.3 §:ään perustuva oikeus vaatia vakuuden asettamista ennen tutkimustöiden aloittamista on valtausalueen tai siihen rajoittuvan alueen omistajan tai haltijan oikeussuojan kannalta keskeinen. Jotta tätä oikeutta olisi mahdollista käyttää tehokkaasti, on valtaajan annettava tieto näille tahoille riittävän ajoissa. Korvausvelvollisuus on pysyvästä ja ohimenevästä vahingosta tai haitasta, joka tutkimustöistä tai alueiden käytöstä aiheutuu. Lisäksi on otettu huomioon kaivoslain (621/2011) 12 § koskien ilmoitusta malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista.

5. Valtaajan on toimitettava vuosittain kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Selvityksen tulee sisältää tiedot käytetyistä tutkimus- ja työmenetelmistä sekä yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja niiden pääasiallisista tuloksista. Kalenterivuosiokohtaisen selvityksen jättämisen ajankohta ilmenee kulloisestakin kaivosviranomaisen raportointia koskevasta ohjeesta.

Perustelut: Selvityksen toimittamisvelvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 14 §:ään lain 179.3 §:ssä tarkoitetun siirtymäsäännöksen myötä. Lainkohdan nojalla asiasta on säädetty tarkemmin kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 4 §:ssä. Kaivosviranomaisen ohjeistaa hakijoita yksityiskohtaisemmin raportoinnin muodosta ja ajankohdasta Tukesin internet-sivuilla julkaistavassa ohjeessa.

6. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on välittömästi saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Valtaajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

7. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on kuuden (6) kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoa-aineisto ja edustava osa kairasydämistä.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

8. Valtaaja ei saa päästää maahan polttoainetta tai muita ympäristölle vaarallisia aineita, joista voi aiheutua maaperän pilaantumista. Valtaajan on myös huolehdittava siitä, että toiminnasta syntyneet jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn ja ettei toiminnasta aiheudu roskaantumista.

Perustelut: Ympäristönsuojelulain (86/2000) 7 §:ssä säädetty maaperän pilaamiskielto koskee myös malminetsintää. Ottaen huomioon päätöksen mukaan sallitut tutkimustoimenpiteet maaperän pilaantumisvaaraa arvioidaan lähinnä voivan aiheutua, jos valtaaja jättäisi tai päästäisi maaperään polttoainetta tai muuta ympäristölle vaarallista ainetta. Jätelain (646/2011) 28 §:n nojalla valtaajan on järjestettävä jätehuolto sekä noudattaa, mitä jätelain 29 §:ssä säädetään jätteen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta. Jätelain 72 §:n roskaamiskielto koskee myös malminetsintää. Sen nojalla on kielletty ympäristöön jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Jätelain 73 §:n nojalla roskaajan on poistettava roskaava esine tai aine ympäristöstä ja muutoinkin siivottava roskaantunut alue.

9. Valtausoikeuden nojalla mahdollisesti tehtävien kairauksen osalta valtaajan tulee huolehtia, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpaan.

Perustelut: Määräyksellä kairausputkien katkaisemisesta mahdollisimman lähellä maanpintaa parannetaan alueen muiden käyttäjien turvallisuutta siten kuin kaivoslain (503/1965) 12.2 § edellyttää. Toimenpide on perusteltu myös kaivoslain (503/1965) 20 §:n tarkoituksessa, jonka mukaan valtaajan on luovuttuaan valtaukselta tai sen menetettyään viipymättä saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon.

10. Jos valtaaja aikoo valtauksen voimassaoloaikana suorittaa koelouhintaa, kuivattamista tai koerikastusta taikka muita ympäristö- tai muilta vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä, on valtaajan ilmoitettava tästä etukäteen kaivosviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteen aloittamista. Kaivosviranomaisella voi valvontaa varten ilmoituksen saatuaan tarvittaessa antaa määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Perustelut: Koska valtaaja ei ole esittänyt kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4 kohdan mukaista tutkimussuunnitelmaa niin yksityiskohtaisesti, että valtausoikeudesta päätettäessä olisi mahdollista arvioida kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaisen valtausoikeuden nojalla tehtävien tutkimustoimenpiteiden tarpeellisuutta tutkimustyön tavoitteiden kannalta, liitetään päätökseen määräys toimittaa kaivosviranomaiselle ilmoitus ennen ryhtymistä lain 12 §:ssä sallittuihin, mutta vaikutuksiltaan tavanomaisia tutkimustoimenpiteitä merkittävämpiin toimenpiteisiin. Tällä varmistetaan sen selvittäminen, onko hankkeen tarpeen suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n nojalla ympäristövaikutusten arviointimenettely tai edellyttääkö hanke ympäristönsuojelulain (86/2000) 61 §:ssä tarkoitettua koetoimin-

tailmoitusta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samalla kaivosviranomaisen on mahdollista kaivoslain (503/1965 ja 621/2011) valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

11. Valtaajan tulee sovittaa Natura 2000 -kohteiden läheisyydessä sijaitsevilla alueilla tutkimustoimenpiteensä siten, ettei toimenpiteillä merkittävästi heikennetä Natura-valinnan perusteena olevia luontotyyppisiä tai lajien elinympäristöjä. Tutkimustoimenpiteet on rajoitettava siten kuin edellä kohdassa *Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu* on todettu.

Tämän päätöksen nojalla ei ole sallittua käyttää läheistä Natura-aluetta tutkimusten tekemiseen eikä kaivoslain (503/1965) 12 §:ssä tarkoitettuun liikkumiseen ja alueiden käyttöön.

Lisäksi lupamääräyksessä 14 rajoitetaan Natura-alueeseen liittyvän Kylmänpuron alueella suoritettavia tutkimuksia.

Perustelut: Valtausalueeseen rajoittuu Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, Antinmäki - Kylmänpuro - Hevossuo.

Hakemuksen ja siitä saatujen lausuntojen perusteella voidaan arvioida, etteivät tutkimukset edellytä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitetun arviointi- ja lausuntomenettelyn suorittamista. ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että esitettyjen tutkimusten luonteen vuoksi näillä ei ole merkittävästi heikentävää vaikutusta Natura-alueen luontoarvoihin.

Ottaen huomioon ennalta varautumisen periaatteen ja valtaajan esittämän kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohdan mukaisen tutkimussuunnitelman, valtausoikeuden nojalla sallitut tutkimustoimenpiteet on kuitenkin rajoitettava ja niiden suorittamistapaa on ohjattava Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla tai niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla alueilla. Tämän rajauksen jälkeen kaivosviranomaisen on päätöstä tehdessään ollut mahdollista arvioida, ettei luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä ole tarpeen toteuttaa.

Tutkimustoimenpiteet ja liikkuminen läheisellä Natura-alueella on kielletty sen varmistamiseksi, että Natura-valinnan perusteena olevat luontoarvot säilyvät luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla.

12. Valtaajan on ennen tutkimustoimenpiteiden aloittamista toimitettava yksityiskohtainen tutkimussuunnitelma ELY-keskukselle ja neuvoteltava tutkimustoimenpiteistä sen varmistamiseksi, ettei tutkimuksista aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) 24 §:n nojalla.

Perustelut: Edellä mainitulla Natura-alueella ja valtausalueeseen rajoittuen sijaitsee yksityinen luonnonsuojelualue, Kylmänpuro/Tolola (YSA117901), joka on perustettu luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla. Valtausalueen rajalta noin 150 metriä itään sijaitsee myös yksityinen luonnonsuojelualue, Tololanmäen lehto / Aho (YSA200309). Luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksissä on erikseen mainittu alueita koskevat rajoitukset ja kiellot.

Koska toinen mainituista YSA-alueista sijoittuu valtausalueen rajalle ja koska toisenkin luonnonsuojelualueen osalta on otettava huomioon kaivoslain

(503/1965) sallima mahdollisuus käyttää myös valtausalueen ulkopuolisia alueita tutkimuskohteille siirryttäessä, on määräys tarpeen antaa, jotta ELY-keskus voi tutkimussuunnitelman saatuaan tarvittaessa puuttua tutkimustoimenpiteiden laatuun luonnonsuojelulain nojalla tai esittää kaivosviranomaiselle lupamääräysten tarkistamista.

13. Valtaajan on ennen tutkimustoimenpiteiden aloittamista laadittava tarkempi tutkimussuunnitelma aiotuista tutkimuksista ja toimitettava se hyvissä ajoin etukäteen ELY-keskukselle sekä tiedoksi kaivosviranomaiselle. Tutkimussuunnitelmassa on kuvattava ne toimenpiteet, joiden avulla valtaaja varmistaa, ettei tutkimuksista aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n nojalla.

Perustelut: ELY-keskuksen lausunnon mukaan alueella esiintyy liito-oravaa. Koska lausunnon mukaan ei ole varmuutta, onko valtausalueella luonnonsuojelulain (1096/1996) 49.1 §:n mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikka ja kun otetaan huomioon malminetsintätyön laatu yleisesti, kaivosviranomaisen ei pidä tarpeellisenä antaa määräystä tehdä erillinen selvitys liito-oravan mahdollisista lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Sen sijaan valtaajalle on tarpeen antaa määräys tutkimussuunnitelman esittämisestä, jotta ELY-keskus voi tarvittaessa puuttua tutkimustoimenpiteiden laatuun luonnonsuojelulain nojalla tai pyytää kaivosviranomaista kiinnittämään huomiota asiaan kaivoslain (503/1965) nojalla. Lupamääräystä annettaessa on otettu huomioon, että luonnonsuojelulain 49 §:n määräykset ovat sellaisenaan kaikkia toimijoita sitovaa lainsäädäntöä.

14. Jos valtaaja aikoo valtauksen voimassaoloaikana suorittaa tutkimuksia valtausalueella sijaitsevan Kylmänpuron alueella tai jos tutkimusten tekemiseksi on ylitettävä kyseinen purouoma, tulee valtaajan hyvissä ajoin esittää kirjallinen tarkennettu tutkimussuunnitelma ELY-keskukselle ja tiedoksi kaivosviranomaiselle. ELY-keskus voi tällöin tarvittaessa antaa toimintaa rajaavia taikka tutkimustöiden valvontaan liittyviä määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Valtaajan tulee myös kauempana Kylmänpurosta välttää malminetsintätoiminnassa käytettyjen vesien johtamista suoraan puroon.

Valtaajan on myös varmistettava valtausalueen etelärajalla sijaitsevan luonnontilaisen lähteen osalta, ettei tutkimustöistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä vesilain (587/2011) 11 §:n nojalla.

Perustelut: ELY-keskus on lausunnossaan esittänyt, että valtauspäätökseen lisätään lupamääräys, joka kieltää purouoman ylittämisen moottoriajoneuvolla, koska tämä saattaa heikentää puron luonnontilaa ja vaikuttaa kielteisesti Natura-alueen luontoarvoihin.

Jotta tutkimustoimenpiteillä ei vaaranneta Natura-alueen luontoarvoja eikä vesilaissa (587/2011) tarkoitettua puron uoman luonnontilan säilymistä, liitetään päätökseen määräys toimittaa ELY-keskukselle tarkempi tutkimussuunnitelma ennen kuin valtaaja ryhtyy tutkimukseen valtausalueen läpi virtaavan Kylmänpuron alueella. Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla myös kaivosviranomaisen on mahdollista kaivoslain (503/1965 ja

621/2011) valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Lisäksi ELY-keskuksen lausunnosta käy ilmi, että valtausalueen etelärajalla on luonnontilainen lähde. Koska myös lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilain (587/2011) nojalla kielletty, on määräykseen lisätty tätä koskeva viittaus.

15. Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännöksissä säädetään, valtaajan on noudatettava malminetsinnässä ja alueiden käytössä, mitä muualla laissa säädetään.

Perustelut: Maininnalla muualla laissa olevien velvoitteiden ja määräysten noudattamisvelvollisuudesta kiinnitetään valtaajan huomiota siihen, että kaivoslain (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten mukaista etsintätoimintaa harjoitettaessa tulee myös muualla laissa olevat veloitteet, rajaukset ja määräykset huomioida.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä. Lisäksi todetaan, että

- valtausoikeutta haetaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön. Tutkimussuunnitelman mukaan tässä päätöksessä tarkoitettulla alueella on tarkoituksena tutkia alueen maa- ja kallioperää. Tutkimuksilla on tarkoituksena varmistaa mahdolliset tunnettujen talkkimalmien jatkeet sekä niiden sijainti ja rajat. Vaikka valtausoikeutta on haettu ensisijaisesti Mieslahden kaivospiirialueen toimintamahdollisuuksien varmistamiseksi, tulee valtausoikeus myöntää, koska Mondo Minerals B.V:llä on kaivoslain mukainen oikeus hakea valtausoikeutta kaivospiirinsä läheisyydestä malminetsintää varten. Valtaushakemus on tehty kaivoslain tarkoittamalla tavalla alueen kaivoskivennäisten tutkimiseksi.

Tässä päätöksessä ei käsitellä mahdollisen tulevan uuden kaivosluvan todennäköisyyttä aiemman kaivospiirin läheisyyteen eikä tulevan kaivostoiminnan vaikutuksia, koska valtausoikeutta myönnettäessä valtaushakemusta arvioidaan tutkimusluvan (valtausoikeuden) myöntämisen näkökulmasta. Tässä päätöksessä ei myöskään käsitellä Mieslahden kaivospiirin muihin lupaprosesseihin, kuten ympäristölupaan, liittyviä seikkoja. Ne tutkimustoimenpiteet, joiden suorittaminen on mahdollista tämän päätöksen nojalla, eivät säännönmukaisesti edellytä ympäristölupaa.

Mielipiteissä esille tuodun Mieslahti-kaivospiirin (KaivNro 3030) kaivoskirja on annettu 12.6.1990. Tässä päätöksessä tarkoitettu valtausalue rajoittuu Mieslahden kaivospiirialueeseen. Kaivospiirille on 3.6.2011 haettu kaivospiirin laajennusta, ja tätä asiaa on käsitelty edellä päätöksen kohdassa "Kaivoslain mukaisten oikeuksien etuoikeusjärjestys".

- mielipiteissä esille tuotujen seikkojen vuoksi, kun otetaan huomioon hakemuksesta annetut lausunnot ja päätöksessä annetut lupamääräykset, ei ole syytä antaa muita lupamääräyksiä valtaajalle, koska hakijan tutkimussuunnitelmassaan esittämällä ja valtauspäätöksessä sallituilla tutkimustoimenpiteillä ei katsota olevan mielipiteissä esitetyllä ta-

valla haitallisia vaikutuksia luontoarvoihin, vesistöihin tai ympäristöön eikä alueella asu-
miseen, alueen virkistyskäyttöön, kalastukseen tai matkailuun.

- valtauksesta aiheutuvien vahinkojen ja haittojen osalta todetaan, että maanomistajalla on oikeus vaatia kaivoslain (503/1965) 15 §:n mukaisesti korvausta valtaajalta valtauksen voimassaoloaikana tapahtuneista vahingoista ja haitoista. Korvausvaatimus on esitettävä valtaajalle kolmen vuoden kuluessa tässä päätöksessä annetun valtausoikeuden raukeamisesta. Valtaajan on myös lupamääräyksen 4 mukaisesti ilmoitettava maanomistajille hyvissä ajoin ennen tutkimustoimenpiteitä kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maanomistajalla on tällöin mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta.
- valtausalue on rajattu kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 6-kohdan mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (503/1965)

Kaivoslaki (621/2011)

Kaivosasetus (663/1965)

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)

Hallintolaki (434/2003)

Jätelaki (646/2011)

Ympäristönsuojelulaki (86/2000)

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus maksullisista suoritteista (1146/2009)

Vesilaki (587/2011)

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **3.4.2014**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriin ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Oulun hallinto-oikeus

käyntiosoite: Isokatu 4, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

puhelin: 029 56 42800

telekopio: 029 56 42841

sähköposti: oulu.hao@oikeus.fi

Mikäli valituskirjelmä toimitetaan 1.4.2014 tai sen jälkeen, muutoksenhakijaa pyydetään huomioimaan, että Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeudet yhdistyvät 1.4.2014 lukien Pohjois-Suomen hallinto-oikeudeksi, jonka sijaintipaikka on Oulu. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat seuraavat: käyntiosoite: Isokatu 4, 90100 Oulu, postiosoite: PL 189, 90101 Oulu, puhelin: 029 56 42800, telekopio: 029 56 42841, sähköposti: pohjois-suomen.hao@oikeus.fi.

Lista asianosaisista

Kartta valtausalueista
(kartan mittakaava ohjeellinen)

